

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Haziran 2022

Tarih :
Sayı : 8469

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Fındık üreticimizin başta fiyat olmak üzere birçok sorunu vardır. Her sezon öncesi manipülasyonlarla fındık fiyatı aşağı çekilmektedir. Dünya fındık üretiminin %70'ini yapıyor olmamıza rağmen bu fındığın ülkeden ihracatının %65'ini bir yabancı kartel yapmaktadır. Hem üreticinin emeğinin karşılığını alamaması, hem serbest rekabet koşullarının yok edilmesi hem de üreticinin yeterince desteklenmemesi olmak üzere Anayasa ihlali mevcuttur. Rekabet Kurulu da duyarsız kalmakta hatta yapılan başvuruları incelemekten geri çevirmektedir. Milli çıkarlarımız açısından elzem olan bu konunun tüm yönleriyle araştırılması amacıyla Anayasanın 98'inci, İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Seyit ZORUN
Ordu Milletvekili

M. B. / Z
Mehmet Bekaroğlu
İstanbul Milletvekili

Dr. Mustafa Adıgüzel
Ordu Milletvekili

Atilla SERTEL
İzmir Milletvekili

Neslihan Horacioğlu
Samsun Mv.

İsmet TARBAN
Haty. A. M.

Nurhayat Altıca Kızıoğlu
Bursa Mv

Orhan Simer
Adana Mv

Av. Burak Erboğ

Levent GÖK
Ankara Mv.

Kemal Zeybek

GEREKÇE:

Ülkemize 33 ilde yaklaşık 700 bin hektar alanda fındık üretimi yapılmakta ve dünya üretiminin %70'i Türkiye'de bulunmaktadır. 450 bin çiftçi ailesi üretici konumdadır ve 8 milyon insanın da geçim kapısıdır. Gerek miktar gerek kalite olarak ülkemiz dünya fındık pazarında uzak ara lider konumunda olmasına rağmen bu üründen yeterli verim alınamamakta ve birtakım oyunlarla bu alanda ülkemiz her yıl geriye gitmektedir. Fındık ihracatımız ülkemizin tarım ürünü ihracatında 1. sıradadır. Ülkemizde üretilen fındığın %80'i çoğu işlenmeden ihraç edilmektedir.

Fındığın milli bir ürün olarak stratejik konumu Cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren tespit edilmiş ve 1937'de Fiskobirlik'in kurulması talimatı bizzat Atatürk tarafından verilmiştir. Fındık fidesinin yurtdışına çıkışı yasaklanmış fındıkta dünya pazarına hakim durumumuzun devam ettirilmesi iradesi ortaya konulmuştur.

Üretici birliği Fiskobirlik'in etkinliğini sürdürdüğü 2006 yılına kadar fındık fiyatı 5 dolar seviyesinde iken bugünlerde 2 buçuk doların bile altındadır.

Ülkemizde üretilen fındığın %80'i ihraç edilmektedir. Bu ihracatın ise %65'i dünya fındık pazarına hakimiyet kurmuş İtalyan bir kartel ve birlikte hareket ettiği yerli işbirlikçileri tarafından yapılmaktadır.

Türkiye bu hali ile dünyanın %70'ini ürettiği bir ürünün katma değerini kullanamamaktadır. Türkiye'de fındık üreticiden 2 buçuk doların altında fiyatlara alınırken, İtalya'da daha düşük kaliteli fındığın toptancı fiyatı 5 dolar civarındır. Bizden alınan fındık Avrupa marketlerinde 20 kat fiyata satılmaktadır.

Bu sezon ihracatçı birlikleri ve bağlı firmalar üreticiden ortalama 23-25 TL'ye aldıkları fındığı iki kat fiyata ihraç ettiler. Üreticiden 25TL den alınan fındık sezon bittikten hemen sonra 35 TL'lere dayandı. Bugün de 40 TL'nin üzerindedir. TMO fındığın çok azını alabiliyor. Resmi rakam olmamakla birlikte TMO'nun aldığı fındık bu yıl 80 bin ton civarı ile ancak tüm rekoltenin %10'una denk gelmektedir.

2018 yılına kadar taban fiyat açıklamayan ve alım yapmayan TMO 1 Ekim 2018'de verdiğimiz Fındık Araştırma Önergesi sonrasında sezon geçtikten sonra da olsa fındık taban fiyatı açıklamış ve alım yapmıştır. Ancak hem gecikilmiş hem düşük fiyat verilmiştir. O yıldan günümüze her sezon piyasa fiyatını aşağı çeken taban fiyatlarla ve tam da sezon öncesi TMO'nun stoktan piyasaya fındık sürmesi ile arz artırılarak üretici zarar ettirilmiştir.

Dünyada fındık üreticisi diğer ülkelere bakıldığında çok daha stabil bir piyasa fiyatı söz konusu iken bizim ülkemizde her yıl tam da sezon sırasında fiyatın düşmesi üreticinin

findığını elinden çıkardıktan sonra fiyatın tekrar yükselmesi her haliyle irdelenmesi ve araştırılması gereken bir konudur.

Fındık piyasasında tekel konumunda olan İtalyan firmanın ve yerli işbirlikçilerinin, fındık fiyatını tam da sezon öncesi düşürdüğü ve piyasadaki tekel durumuna dair Rekabet Kurulu'na yapılan başvurular da reddedilmiş ve maalesef ülkemizin milli ürününü korumakla görevli olan bir diğer kurum olan Rekabet Kurulu bu noktada İtalyan tekel tarafında kararlar açıklamıştır. Bu yıl da fındık coğrafyasından 3500 km uzakta güney yarımkürede bir çölün ortası Dubai'de Türkiye'deki fındık rekoltesi açıklanmıştır. Bu tarihte ve henüz yetkili kurumlar bir çalışma yapmamışken yapılan bu rekolte açıklaması mevzuatımıza da aykırı olmasına rağmen Rekabet Kurulu yine müdahale etmemiştir.

Dolayısıyla idarenin tüm organları ülkemizin milli ürünü fındığın ve üretici olan çiftçinin lehine olmayan kararlar ve tutumlar içerisinde.

Bütün bunlara ilaveten başta mazot, gübre, ilaç fiyatlarındaki anormal artış da eklendiğinde fındık üreticisinin sorunları her haliyle oluşturulacak bir Meclis Araştırma Komisyonu ile araştırılmalı ve yasama organının tüm bu olumsuzlukların üzerinde milli bir strateji üretilmesi için çalışması elzemdir.

3469